

Міністерство культури та інформаційної політики України
Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Оркестровий факультет

Кафедра

музичного мистецтва естради та джазу

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до підготовки та проведення

**КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ з
ОРКЕСТРОВО – АНСАМБЛЕВОГО ВИКОНАВСТВА**
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

закладів вищої освіти

галузь знань 02 Культура і мистецтво

спеціальність 025 Музичне мистецтво

Освітня програма *«Оркестрова майстерність»*

фахова профілізація *«Музичне мистецтво естради і джазу
(інструменталісти)»*

Харків – 2023

*Затверджено на засіданні
кафедри музичного мистецтва естради та джазу
Протокол № 9 від «18» квітня 2023 року*

*Схвалено науково-методичною радою
Протокол № 1 від «_30» серпня 2023 року*

Укладач:

Дрожжина Н.В. - завідувачка кафедри музичного мистецтва естради та джазу, кандидат мистецтвознавства, доцент

Рецензенти:

Откидач В.М. - доктор мистецтвознавства, професор кафедри оркестрових інструментів Харківської державної академії культури

Чуріков В.В. - Заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри музичного мистецтва естради та джазу Харківського національного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського

Атестація здобувачів вищої освіти – це встановлення відповідності вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво естради» набутих здобувачами компетентностей та програмних результатів навчання.

Атестаційний екзамен «Ансамбль» проводиться у формі *атестаційного екзамену, що передбачає перевірку досягнення результатів навчання, інтегральної, загальних та фахових компетенцій.* Успішне складання атестаційного екзамену є підтвердженням фаховості випускника, його готовності *вести концертно-виконавську діяльність та є підставою щодо присвоєння професійних кваліфікацій: Артист (соліст) естрадного оркестру, артист ансамблю.*

В ході проведення атестаційного екзамену здобувачі мають:

– продемонструвати набуті компетентності:

ІК. Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства, спрямованих на розвиток здатності особистості до художньо-творчої самореалізації й культурного самовираження в сфері музичного мистецтва та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК. Загальні компетентності.

2. Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
7. Здатність до критики та самокритики.
9. Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.
10. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
12. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

13. Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.
15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФК. Фахові компетентності.

1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності музичного мистецтва, усвідомлювати його художньо-естетичну природу.
2. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань музичного мистецтва.
4. Здатність володіти знанням базової музикознавчої, музично-педагогічної, методичної літератури та нотного репертуару.
5. Здатність здійснювати виконавську діяльність на базі професійних знань та навичок гри на музичному інструменті, репетиційної роботи та концертних виступів.
6. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності, аргументовані знанням музичних стилів різних епох та володінням техніками, прийомами та виконавськими методиками.
7. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності та спроможність до її вдосконалення через застосування відповідних практичних і репетиційних методик.
8. Здатність інтегрувати професійні знання та навички і використовувати їх в процесі творчої діяльності по інтерпретації музики.
9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу у виконавській, педагогічній діяльності.
10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій, історичних та культурологічних процесів розвитку музичного мистецтва в виконавській, педагогічній діяльності.
11. Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової діяльності виконавця, викладача.
12. Здатність збирати, аналізувати та синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі виконавської, педагогічної інтерпретації.

13. Здатність оперативно застосовувати знання, вміння та навички у педагогічній роботі в процесі формування естетичних поглядів та художніх смаків.

14. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових спеціалізованих та професійних музичних навчальних закладах.

15. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій, вміння організувати діяльність у професійній сфері.

18. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології в процесі виконавської, педагогічної діяльності.

19. Здатність сприймати новітні концепції в сфері музичного виконавства, музикознавства, методології, музичної педагогіки та свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями.

ПРН. Програмні результати навчання.

1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.

2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів.

3. Демонструвати володіння техніками, прийомами та методиками у виконавській діяльності, знання музичних стилів та репертуару.

4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

6. Винаходити оптимальні шляхи вирішення виконавських проблем, відтворювати емоційно-образний зміст музичного твору під час виконавської діяльності, створювати художній образ за допомогою комплексу музичних виражальних засобів.

8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками для жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору в процесі створення виконавських та педагогічних інтерпретацій.

9. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

10. Застосовувати теоретичні знання та навички в процесі педагогічної діяльності.

12. Використовувати музично-теоретичні, культурно-історичні знання музичного мистецтва у фаховій виконавській та педагогічній діяльності.

ВИМОГИ ДО ПРОГРАМИ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

П'ять джазових стандартів з виконанням самостійно підготовлених імпровізацій солістами. Бажано один чи два твори підготувати як власну авторську джазову композицію одного із здобувачів.

ЗРАЗОК

ПРОГРАМИ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

- 1) *D. Gillespie “Grooving High”* (Д. Гіллеспі «Висока межа»)
- 2) *J. Kern “All the Things You Are”* (Д. Керн «Ви є для мене всі речі»)
- 3) *D. Gillespie & F. Paparelli “A Night in Tunisia”* (Д. Гіллеспі та Ф. Папареллі «Ніч у Тунісі»)
- 4) *J. Lewis “Afternoon in Paris”* (Дж. Левіс «Час після обіду в Парижі»)
- 5) *R. Weston “High Fly”* (Р. Вестон «Високий політ»).

Атестація здійснюється у формі: публічної демонстрації кваліфікаційної роботи. З огляду на специфіку кафедри особливе значення має, у першу чергу, оцінювання не стільки виконавсько-інтерпретаторських (які, безумовно, теж треба певною мірою враховувати), скільки

імпровізаторсько-виконавських досягнень у контексті саме джазового репертуару, особливо з точки зору наявності в програмі здобувача вищої освіти їх власних імпровізаційних (і/або композиторських) творів, існування яких та переконливе звукове втілення в процесі виступу додають балів.

При оцінюванні якості творчих досягнень здобувачів вищої освіти необхідно враховувати індивідуальні можливості кожного здобувача вищої освіти, рівень музичної обдарованості, рівень імпровізаторського потенціалу, рівень розвитку музичного мислення і здатність втілювати художній зміст у контексті звукової реалізації музичного твору, особисті творчі успіхи, зацікавленість процесом навчання, результативність навчальної діяльності за певний період, якість самостійної роботи.

Критерії оцінювання виконавської програми здобувачів

Оцінка 90–100 – А – відмінно – здобувач має добре сформовані професійні інструментальні навички: досконале володіння спеціальним інструментом дозволяє блискуче розв'язувати складні виконавські завдання без помилок.

Програма складена із творів, які вимагають великої виконавської майстерності й високої досконалості. Виконання програми відрізняється яскравою емоційною виразністю та підкреслює музично-творчу індивідуальність музиканта, який стилістично правильно виконує джазові твори, добре спілкується з аудиторією під час сценічного виступу. У джазових творах присутня яскрава імпровізація, яка має тактично сплановану драматургію вислову, із добре продуманим синтаксисом імпровізаційної мови. Творча особистість виконавця харизматична, з так званою «сценічною чарівністю».

Здобувач має високий рівень світосприйняття і світовідчуття мистецького мислення, здатен творчо використовувати накопичені художньо-виконавські навички, що свідчить про активне та ініціативне

аналітичне мислення, має достатній досвід концертних виступів, перемоги на міжнародних та національних конкурсах та фестивалях джазового мистецтва.

Результати екзамену з ансамблем дозволяють зробити висновок, що здобувач має великий творчо-виконавський потенціал, володіє усією палітрою музично-виконавської майстерності, здібний до різнобічної практичної діяльності як соліст (артист) оркестру (ансамблю) естрадних інструментів.

Оцінка 82–89 – В – добре – Здобувач має сформовані відмінні професійні інструментальні навички: досконалість у виконавстві дозволяє добре розв'язувати складні виконавські завдання.

Програма складена із творів, які вимагають виконавської майстерності й високої досконалості. Виконання програми відрізняється яскравою емоційною виразністю та підкреслює музично-творчу індивідуальність, який стилістично правильно виконує джазові стандарти, добре спілкується з аудиторією під час сценічного виступу. Технічна свобода визначає уміння виразити художні образи твору. У джазових творах присутня яскрава імпровізація. Однак, виконання імпровізації має деякі помилки – неладові звуки.

Здобувач має високий рівень світосприйняття і світовідчуття мистецького мислення. Результати іспиту за фахом дозволяють комісії зробити висновок, що студент має великий творчо-виконавський потенціал, володіє усією палітрою музично-виконавської майстерності, здібний до різнобічної практичної діяльності як соліст (артист) оркестру (ансамблю) естрадних інструментів.

Оцінка 75–81 – С – добре – Здобувач має добре сформовані професійні інструментальні навички (досконала інтонація, гарне звуковедення, вільне

оперування специфічними стилєвими прийомами джазового виконавства тощо). Технічна свобода визначає й уміння виразити художні образи твору.

Виконання ансамблевої програми відрізняється емоційною виразністю, підкреслює музично-творчу індивідуальність. Виконання джазових стандартів музично виразно, але має декілька неладових звуків в імпровізації. Фразеологія не має досконалого рівня.

Результати екзамену з ансамблю дозволяють комісії зробити висновок, що студент має достатній творчий та науковий потенціал, він здібний до різнобічної практичної діяльності як соліст (артист) оркестру (ансамблю) естрадних інструментів.

Оцінка 64–74 – D – задовільно – Здобувач не має стабільності в якісному звучанні, інструментальні дані мають інтонаційні недоліки, не розвинута пальцева техніка. Звуковедення має недоліки володіння виконавським диханням.

Виконання програми емоційно виразно, але володіння спеціальним інструментом технічно недовершене. Імпровізація містить багато неладових звуків. Побудова імпровізації не продумана і не має кульмінації. Фразеологія не досконала. Здобувач має творчий потенціал та перспективу професійного росту, він здібний до різнобічної практичної діяльності як соліст (артист) оркестру (ансамблю) естрадних інструментів.

Оцінка 60–63 – E – задовільно – Здобувач демонструє суттєві недоліки у звукоутворенні, що мають проблематичну перспективу усунення.

Виконання ансамблевої програми емоційно невиразно, володіння спеціальним інструментом технічно недовершене, звуковедення має недоліки, але здобувач має задовільний творчий потенціал.

Імпровізація містить багато неладових звуків. Побудова імпровізації не продумана й не має логічного розвитку та відсутня кульмінація соло. Фразеологія не досконала.

Результати екзамену з ансамблю дозволяють комісії зробити висновок, що творчий потенціал абітурієнта має достатню перспективу професійного зросту, він здібний до різнобічної практичної діяльності як соліст (артист) оркестру (ансамблю) естрадних інструментів.

Оцінка 35–59 – FX – незадовільно (з можливістю повторного складання) – Виконання сольної програми на низькому художньому та технічному рівнях, без урахування стилістичних та жанрових особливостей творів, емоційно не виразно. Виконання джазових стандартів містить суттєві недоліки й помилки, володіння спеціальним інструментом технічно недовершене. Імпровізація в джазових стандартах відсутня, або має значні помилки та неладові звуки.

Результати екзамену дозволяють комісії зробити висновок, що творчий потенціал здобувача має дуже слабку перспективу професійного зросту.

Оцінка 0–34 – F – незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) – Виконання ансамблевої програми на дуже низькому художньому та технічному рівнях, без урахування стилістичних та жанрових особливостей творів, емоційно не виразно. Виконання джазових стандартів має суттєві помилки, володіння спеціальним інструментом технічно недовершене. Імпровізація у джазових творах відсутня, або має дуже значні помилки, майже всі звуки неладові.

Результати екзамену з ансамблю дозволяють комісії зробити висновок, що творчий потенціал здобувача не має перспектив професійного зросту.